אינהאַלט

תוכן העניינים

אַ קורצע הקדמה פֿון מחבר . . . . [ט]

הקדמה קצרה של המחבר . . . . [יא]

די מקורים / המקורות . . . . [יג]

רשימה פֿון טעמעס / רשימת הנושאים

1. אורחים [אָרכים] אויף שבת [שאַבעס] / אורחים לשבת 1
2. אײַנגלייבעכצן, זאַבאָבאָנעס / אמונות תפלות 5
3. אַכסניות [אַכסאַניעס] און רעסטאָראַנען / אכסניות ובתי אוכל 10
4. אַפּיקורסים [אַפּיקאָרסים] / אפּיקורסים 16
5. אָרעמע־לײַט / עניים, אביונים 23
6. בעטלערס, קבצנים [קאַבצאָנים] / מקבצי נדבות, קבצנים 30
7. בעל־עגלות [באַלעגאָלעס] / עגלונים 35
8. גאָט / אלוהים 42
9. גבֿירים [גווירים]; רײַכקייט / גבירים, עושר 44
10. גנבֿים [גאַנאָווים] / גנבים 49
11. געזונט; קראַנק / בריאות, חולי 56
12. דאָקטוירים / רופאים 60
13. ווײַבער / נשים 65
14. ווערטערשפּיל / משחקי מילים 70
15. זעלבסטקריטיק / ביקורת עצמית 77
16. זקנים [סקײנים] און זקנות [סקײנעס] / זקנים וזקנות 80
17. חורבן [כורבן]־יאָרן / שנות החורבן 84
18. חזנים [כאַזאָנים] / חזנים 91
19. חסידים [כסידים] און מתנגדים [מיסנאַגדים] / חסידים ומתנגדים 97
20. חתונה [כאַסענע] / חתונה 102
21. טויט, פּטירה [פּטירע] / מוות, פטירה 107
22. ייִדן און גויים [גויִם] / יהודים וגויים 111

23. ייִדן צווישן זיך / יהודים בינם לבין עצמם 120
24. ייִשובֿניקעס [יִשוּווניקעס], דאָרפֿסייִדן / יישובניקים, יהודים כפריים 134
25. ליגנערס; אָפּנאַרערס / שקרנים; רמאים 140
26. ליטוואַקעס / ליטוואקים 149
27. לעבנס־שטייגער / אורח חיים 151
28. לצים [לייצים], וויצלערס / לצים, בדחנים 162
29. מאַן און ווײַב / בעל ואישה 177
30. מיידלעך און כּלות [קאַלעס] / בחורות וכלות 188
31. מלמדים [מעלאַמדים] / מלמדים 193
32. משוגעים [מעשוגאָים] / משוגעים 197
33. משומדים [מעשומאָדים] / משומדים 200
34. נאַראָנים / כסילים 205
35. סוחרים [סאָכרים] און מיסחר [מיסכער] / סוחרים ומסחר 213
36. עלטערן און קינדער / הורים וילדים 222
37. עם־הארצים [אַמעראַצים] / עמי־ארצות 229
38. ער און זי; ליבשאַפֿט / הוא והיא; אהבה 235
39. פּילפּול [פּילפּל] / פלפול (התנצחות תוך הקפדה על דקויות) 241
40. פּרנסות [פּאַרנאָסעס] / פרנסות 248
41. פֿעפֿערדיקע וויצן / בדיחות מפולפלות 259
42. צדקה [צדאָקע] / צדקה 269
43. צרות [צאָרעס]; ליידן / צרות; ייסורים 274
44. קאַרגשאַפֿט, קמצנות [קאַמצאָנעס] / קמצנות, כילות 278
45. רעטעניש: שאלות [שײַלעס] און תּשובֿות [טשוּוועס] /
חידות: שאלות ותשובות 282
46. שדכנים [שאַדכאָנים] און שידוכים / שדכנים ושידוכים 293
47. שווער און שוויגער / חותן וחותנת 302
48. שלימזל [שלימאַזל], שלומיאל [שלומיעל] / שלימזל, שלומיאל 307
49. שפּײַז, עסנוואַרג / מזון, דברי מאכל 311
50. שרעק, פּחדנות [פּאַכדאָנעס] / פחד, פחדנות 316
51. תּליה [טליִע]־הומאָר / הומור שחור 319
יצחק גנוז: דמותו של רוטשילד וסביביו בהומור היהודי 323
Несколько слов от автора [9]
A Brief Introduction by the Author [7]
List of the sections / Список тем [5]

אַ קורצע הקדמה פֿון מחבר

מיט אַ צוויי יאָר צוריק האָט מיר מײַן גוטער פֿרײַנד אליהו האָניג, אַ געטרײַער ליבהאָבער פֿון דער ייִדישער שפּראַך, פֿאָרגעלייגט אָנשרײַבן אַ ווערק וועגן דעם הומאָר אינעם ייִדישן פֿאָלקלאָר. עטלעכע וואָכן שפּעטער, נאָך מישבֿ זײַן זיך, האָב איך מיט אַ געוויסן חשש אָנגענומען האָניגס פֿאָרשלאָג...

איצט האַלט איר פֿאַר זיך דאָס ווערק אין וועלכן ס'איז צוזאַמענגענומען אַ קאָלעקציע פֿון ייִדישן פֿאָלקסהומאָר: שאַרפֿזיניקע וויצן, סאַטירישע שפּריכווערטער און הומאָריסטישע פֿאָלקס־קללות, וועלכע זײַנען געשאַפֿן געוואָרן אין די הונדערטער שטעטלעך און שטעט פֿון מיזרח־אייראָפּע ביז דער צווייטער וועלט־מלחמה.

אין די לעצטע יאָרצענדליקער איז קענטיק אַ וואַקסנדיקער אינטערעס צו ייִדיש אין ישׂראל און אַנדערע לענדער, אַ בענקשאַפֿט, אַ נאָסטאַלגיע נאָך דער שפּראַך פֿון טאַטעס־ און מאַמעס־היים, פֿון זיידעס־ און באָבעס־היים. דאָס בוך אַנטפּלעקט פֿאַר די ליבהאָבערס פֿון ייִדיש די אוצרות פֿון ייִדישן הומאָר.

אין דער זאַמלונג איז ניט פֿאַרצייכנט דער אָפּשטאַם פֿון יעדן וויץ, ווײַל "אַן אַנעקדאָט און אַ קאַץ האָבן קיין בעל־הבית ניט; ווער עס כאַפּט זיי – יענעמס זײַנען זיי" (סטוטשקאָוו, ז' 571. זען "די מקורים").

כּדי אויסצוקלײַבן די בערך פֿיר הונדערט וויצן, שפּריכווערטער און פֿאָלקס־קללות, וואָס געפֿינען זיך אין בוך, האָט דער מחבר פֿון טאָג צו טאָג גענישטערט אין צענדליקער זאַמלביכער, וויצנביכער, לעקסיקאָנען א"אַ. די וויכטיקסטע פֿון די אָ ביכער זײַנען אויסגערעכנט אין דער רשימה פֿון די מקורים.

אין אַ וועלט פֿון אָרעמקייט, פּאָגראָמען, רדיפֿות און גזירות האָבן די ייִדישע מאַסן אין מיזרח־אייראָפּע געזוכט אַן אָנהאַלט, אַ שוץ; די שוץ האָבן זיי געפֿונען אין הומאָר, וואָס איז געווען פֿאַר די ייִדן ווי אַ באַלזאַם צו זייערע יסורים און לײַד.

"וועןלאַכט אַ ייִד" איז סיסטעמאַטיזירט לויט טעמעס אין 51 קאַפּיטלען. די אַלפֿאַבעטישע רשימה פֿון די טעמעס געפֿינט זיך אויף די זײַטן [ז] און [ח] אין בוך. יעדער טעמע אַנטפּלעקט אַ געוויסן אַספּעקט, אַ געוויסן שטריך פֿון דעם ייִדישן לעבן אין שטעטלעך און שטעט פֿון מיזרח־אייראָפּע.

מיר האָפֿן, אַז "וועןלאַכט אַ ייִד" וועט פֿאַרשאַפֿן אַ פֿאַרגעניגן די לייענערס און וועט פֿאַרשטאַרקן זייער אינטערעס און סימפּאַטיע צו ייִדיש און ייִדישן פֿאָלקלאָר.

★ ★ ★

"וועןלאַכט אַ ייִד" – ווי אויך מײַנע פֿריִערדיקע נײַן ייִדישע ביכער – ווערט פּובליקירט אַ דאַנק אליהו האָניגן, דעם געוועזענעם וויצעפּרעזידענט פֿון העברעיִשן אוניווערסיטעט אין ירושלים און איצט אַ מיטגליד פֿון דעם נאמנים־ראַט (חבֿר הנאמנים) פֿון העברעיִשן אוניווערסיטעט. אָן זײַן פֿינאַנציעלער הילף וואָלטן די אָ ווערטערביכער פּשוט ניט דערשינען. דערפֿאַר איז אליהו האָניג אין מײַנע אויגן אַ מחבר אַ שותּף.

אליהו האָניג האָט פֿינאַנסירט די ביכער פֿון זײַן משפּחה־פֿאָנד און שפּעטער מיט דער הילף פֿון זײַנע פֿרײַנד אין אויסטראַליע.

עס קומט אַ גרויסן, האַרציקן דאַנק מײַן פֿרײַנד ישׂראל רודניצקי, דעם בר־סמכא אין ייִדיש, אַ שרײַבער, זשורנאַליסט און רעדאַקטאָר. שוין יאָרן לאַנג העלפֿט מיר ישׂראל רודניצקי פֿאַרבעסערן און באַרײַכערן מײַן ייִדיש...

אַ שיינעם דאַנק דעם טאַלאַנטפֿולן אילוסטראַטאָר נקודא זינגר פֿאַר דער אַטראַקטיווער הילע און חנעוודיקע אילוסטראַציעס.

אַ יישר־כּוח די איבערזעצערס – אויף ענגליש יצחק דינור און אויף רוסיש ד"ר וועלוול טשערנין – פֿאַר זייער קוואַליפֿיצירטער אַרבעט.

אַ יישר־כּוח די מיטאַרבעטערס פֿון דער טיפּאָגראַפֿיע "צור־אות" אין ירושלים פֿאַר זייער מי, טירחה און פֿאַר דעם שיינעם רעזולטאַט פֿון זייער אַרבעט.

ד"ר יוסף גורי

הקדמה קצרה של המחבר

לפני כשנתיים הציע לי אליהו הוניג, אוהב יידיש המסור, לפרסם ספר על ההומור בפולקלור של היידיש. כשבועיים שקלתי בדעתי, לבסוף החלטתי, אמנם בחשש מה, לקבל את הצעתו של אליהו הוניג...

כעת מונח לפניכם הספר המכנס חומר מהפולקלור היהודי העממי: בדיחות, פתגמים וקללות עממיות שנונות שנוצרו במאות הערים והעיירות של מזרח אירופה עד מלחמת העולם השנייה.

בעשרות השנים האחרונות ניכר בישראל ובארצות אחרות עניין גובר והולך ביידיש ובתרבותה, נוסטלגיה לשפת האבות והאימהות, געגוע לבית סבא וסבתא. ספר זה חושף בפני אוהבי יידיש פנינים מאוצרות ההומור היהודי.

באסופה זאת לא צוין המקור של כל בדיחה ואמרה, משום ש"לבדיחה ולחתול אין בעל בית; מי שצד אותם – שלו הם" (סטוצ'קוב, ז' 571; ראה "המקורות", עמוד [יג]).

כדי לבחור את הבדיחות והפתגמים – כארבע מאות במספר – שכונסו בספר חיטט המחבר, יום אחר יום, בעשרות אוספים, ספרי בדיחות, לקסיקונים ועוד. מבחר של מקורות אלה מובא באסופה בע' [יג]–[יד].

בעולם של עוני, פוגרומים, רדיפות וגזירות חיפשו המוני בית ישראל במזרח אירופה הגנה, משהו להיאחז בו; את ההגנה, את המזור לסבלם הם מצאו בהומור.

"ווען לאַכט אַ ייִד" מחולק על פי נושאים לחמישים ואחד פרקים. את רשימת הנושאים, בסדר אלפאביתי, ניתן למצוא בספר עמ' [ז]–[ח]. כל נושא מבליט פן מסוים, היבט מסוים של חיי היהודים בעיירות והערים של מזרח אירופה.

אנו מקווים שספר זה יענג את הקוראים ויגביר את העניין שלהם בלשון יידיש ובפולקלור היהודי.

★ ★ ★

אסופה זו – כמוה כתשעת המילונים הקודמים שלי – מתפרסמת הודות למר אליהו הוניג, סגן הנשיא לשעבר של האוניברסיטה העברית בירושלים וכעת חבר בחבר

הנאמנים של האוניברסיטה. ללא עידודו ועזרתו הכספית ספרים אלו לא היו רואים אור. לכן אליהו הוניג הוא בעיניי מחבר־שותף. הוא מימן את ספריי מהקרן המשפחתית שלו, ומאוחר יותר – בעזרת ידידיו באוסטרליה.

תודה מקרב לב נתונה לישראל רודניצקי, בר־סמכא ביידיש, סופר, עיתונאי ועורך. זה שנים רבות שישראל רודניצקי מסייע בידי לשכלל ולהעשיר את היידיש שלי...

תודה רבה למאייר והצייר המוכשר נקודא זינגר על העטיפה מושכת־העין ואיוריו החינניים.

יישר־כוח למתרגמים – לאנגלית יצחק דינור ולרוסית ד"ר וועלוול צ'רנין – על עבודתם היסודית והמקצועית.

יישר־כוח לעובדי בית הדפוס "צור־אות" בירושלים על טרחתם ועמלם שהביאו תוצאות נאות מאוד.

ד"ר יוסף גורי

46. שדכנים [שאַדכאָנים] און שידוכים

אַ שדכן [שאַדכן] **קומט צו אַן אַריסטאָקראַטישן ייִדן רעדן אַ שידוך** [שידעך] **פֿאַר זײַן בתולה** [פּסולע]**. דער "אַריסטאָקראַט" ווערט מלא־רציחה** [מאָלע־רעציכע]**:**

– אַזאַ חוצפּה [כוצפּע]**! – שרײַט ער אויפֿן שדכן – מײַן טאָכטער הייסט ניט בתולה, זי הייסט "מאַדמואַזעל".**

– זײַט זשע מיר טויזנט מאָל מוחל [מויכל] **– ענטפֿערט דער שדכן – איך האָב ניט געוווּסט אַז אײַער מאַדמואַזעל איז ניט קיין בתולה.**

שדכנים ושידוכים

שדכן בא אל יהודי אריסטוקראטי לדבר על שידוך לבתו הבתולה. האריסטוקראט התמלא חמת־רצח:

– חוצפה שכזאת! – הוא צווח על השדכן – בתי לא נקראת בתולה; היא נקראת "מדמואזל".

– יסלח לי כבודו אלף פעמים – משיב השדכן – לא ידעתי שהמדמואזל שלך אינה בתולה.

Matchmakers and Arranged Marriages

A matchmaker approaches an aristocratic Jew to propose a match for his "Besule" (little virgin). The aristocrat becomes murderously angry.

"You've got a nerve," he screams at the matchmaker. "My daughter is not called Besule (Virgin), she is called "Mademoiselle."

"Please accept a thousand apologies," the matchmaker replies. "I did not realise that your mademoiselle is not a virgin."

Сваты и сватовство

Сват приходит к аристократичному еврею поговорить о партии для его дочери. «Аристократ» приходит в ярость:

– Какая наглость! – кричит он на свата, потому что тот назвал его дочь «псуле»*, – Мою дочь надо называть не «псуле», а «мадмуазель».
– Тысячу раз простите, – отвечает ему сват, – я не знал, что ваша мадмуазель не девственница.

* Непереводимая игра слов: «бсуле» – «девственница», но в разговорном идише это слово звучит как «псуле» – «негодная».

דער שדכן [שאַדכן] **צום חתן** [כאָסן]:
– נו, ווי געפֿעלט דיר דאָס פֿישעלע, וואָס איך האָב דיר אויסגעשדכנט [אויסגעשאַדכנט]?
– אַ פֿישעלע זאָגסטו? – ענטפֿערט דער חתן – זי איז דאָך אַ געפֿילטע פֿיש.

שדכן לחתן:
– נו, איך מוצאת חן בעיניך הדגיגה ששידכתי לך?
– דגיגה אתה אומר? – ענה החתן – זוהי הרי דג ממולא.

The matchmaker says to the prospective groom:
“Well, what is your opinion of that little fish that I have shown you?”
“A little fish, you say?” the young man replies. “She looks to me more like a gefilte fish – a quite overstuffed fish.”

Сват говорит жениху:
– Ну, как тебе нравится эта рыбка, которую я тебе сосватал?
– Рыбка, говоришь? – отвечает ему жених, – да ведь она просто фаршированная рыба.

אין שטעטל אַרײַן האָט זיך צוריקגעקערט פֿון אויסלאַנד דעם גבֿירס [גווירס] **זונדל מיט אַ דאָקטער־דיפּלאָם. האָבן זיך אַ לאָז געטאָן צום גבֿיר שדכנים** [שאַדכאָנים]**. אָבער דער זון האָט ניט געוואָלט פֿון דעם הערן. דער פֿאָטער האָט קוים געפּוילט בײַם זונדל, ער זאָל אָנקוקן**

ный штрих еврейской жизни в местечках и городах Восточной Европы.

Мы надеемся, что «Когда евреи смеются» доставит удовольствие читателям и усилит их интерес и симпатию к идишу и к еврейскому фольклору.

★ ★ ★

Эта книга, как и все мои предыдущие словари идиша, публикуется благодаря Элияу Хонигу, бывшему вице-президенту Еврейского университета в Иерусалиме, а ныне – члену совета попечителей университета. Без его финансовой поддержки эти книги просто не существовали бы. Поэтому я считаю Элияу Хонига моим соавтором. Он финансировал мои книги сначала из своего семейного фонда, а потом – при помощи своих друзей в Австралии.

Большой и искренней благодарности заслуживает мой друг Израиль Рудницкий, авторитет во всем, что касается идиша, писатель, журналист и редактор. Уже многие годы Израиль Рудницкий помогает мне обогащать мой идиш…

Большое спасибо талантливому художнику и иллюстратору Некоде Зингеру за удачные иллюстрации и обложку.

Благодарю переводчиков на английский и русский язык за их основательную, профессиональную работу.

Выражаю признательность работникам иерусалимской типографии «Цур-от» за их кропотливый труд, который принес отличные результаты.

Д-Р ИОСИФ ГУРИ

НЕСКОЛЬКО СЛОВ ОТ АВТОРА

Элияу Хониг, любитель идиша, предложил мне написать книгу о юморе в еврейском фольклоре. Поразмыслив некоторое время, я с некоторым опасением принял предложение Э. Хонига…

Теперь вы держите в руках книгу «Евреи смеются», в которой собран материал по еврейскому народному юмору: остроумные шутки, пословицы и местечковые проклятия, бытовавшие в сотнях городов и местечек Восточной Европы до Второй мировой войны.

В последние десятилетия в Израиле и в других странах заметно возрос интерес к идишу, ностальгия по забытому языку «штетла». Данное собрание шуток раскрывает для любителей идиша сокровищницу еврейского юмора.

В книге не указано происхождение каждой шутки, потому что «у анекдота и у кошки нет хозяина; кто их схватил, тому они и принадлежат» (Стучков, с. 571, см. «Библиографию»).

Чтобы отобрать около четырех сотен шуток, пословиц и злых пожеланий, которые включены в эту книгу, я тщательно просматривал десятки сборников, лексиконов и т.п. Важнейшие из этих источников перечислены в «Библиографии».

В условиях бедности, погромов, преследований и дискриминации еврейские массы Восточной Европы искали опору, защиту. И они находили их в юморе, от которого становилось спокойнее на душе.

Книга тематически разделена на 51 главу. Каждая глава раскрывает определенный аспект, подчеркивает определен-

We hope that *When a Jew Laughs* will give its readers much pleasure and strengthen their interest in Yiddish language and folklore.

★ ★ ★

This volume – like my nine previous Yiddish lexicons – is being published thanks to the support of Mr. Eliyahu Honig, formerly vice-president of the Hebrew University of Jerusalem and now a member of its Board of Governors. These lexicons could not have appeared without his financial help. Therefore, in my opinion, Eliyahu Honig can be considered as a co-author of these volumes.

Mr. Honig financed the publication of these volumes via a family fund and, later on, through the help of his friends in Australia.

I would like to express my heartfelt thanks to my friend Israel Rudnitzky, author, journalist and editor, and an authority on Yiddish, who for many years now has aided me to improve and enrich my Yiddish...

I am very grateful to the talented illustrator Nikoda Singer for providing this volume with such an attractive cover and appealing illustrations.

I extend my thanks to those who faithfully translated the text into English and Russian for their skill and the thoroughness of their craftsmanship.

I am most grateful to the employees of the Zur-Ott Typographical Company of Jerusalem for their faithful and meticulous efforts in printing this volume and for the fine results of their work.

Jerusalem, March 2016

Dr. Yosef Guri

A Brief Introduction by the Author

Some two years ago Mr. Eliyahu Honig, a devoted lover of the Yiddish language, suggested to me that I compile a volume about humour in Yiddish folklore. After a few weeks of deliberation I decided, albeit with some trepidation, to accept Mr. Honig's proposal.

You now have before you this volume which contains an assemblage of popular Yiddish humour: jokes both folksy and racy, proverbs and colloquial curses which originated in the hundreds of towns and cities of Eastern Europe up to the Second World War.

In recent decades a growing interest in Yiddish has grown up in Israel and in many other countries. It expresses itself as a longing, a nostalgia, for the language that was spoken in people's parents' home, and that they heard from their grandparents. This volume reveals some of the treasures of Yiddish humour to the many lovers of Yiddish around the world.

This sampler does not specify the origin of the jokes it contains, because "an anecdote and a cat have no master, they belong to whoever manages to catch them." (N. Stutchkoff, p. 571, see Bibliography.)

In order to select the approximately 400 jokes and sayings appearing in this book, the collector spent many months searching through anthologies, jokebooks, lexicons etc. The most important sources are listed in the Bibliography.

In their world of poverty, pogroms, persecutions and evil decrees, the Jewish masses of Eastern Europe were in dire need of spiritual support and psychological defence. They found this support in humour, which relieves tension and makes life more bearable.

When a Jew Laughs is organised by theme into 51 sections, each section exhibiting a particular aspect or feature of Jewish life in the cities, towns and townlets of Eastern Europe.

26. Litvaks / Литваки 149
27. Way of Life / Образ жизни 151
28. Pranksters and Jokers / Шутники, насмешники . . . 162
29. Man and Wife / Муж и жена 177
30. Young Women and Brides / Девушки и невесты . . . 188
31. Melameds / Меламеды 193
32. Lunatics / Сумасшедшие 197
33. Apostates / Выкресты 200
34. Fools / Дураки 205
35. Merchants and Commerce / Торговцы и торговля . . 213
36. Parents and Children / Родители и дети 222
37. Ignoramuses / Невежи 229
38. He and She; Love / Он и она; любовь 235
39. Splitting Hairs / Казуистика 241
40. Jewish Livelihoods / Профессии 248
41. Racy Jokes / Соленые шутки 259
42. Charity / Благотворительность 269
43. Troubles; Suffering / Беды; страдания 274
44. Frugality / Скупость 278
45. Riddles: Questions and Answers / Загадки: вопросы и ответы 282
46. Matchmakers and Arranged Marriages / Сваты и сватовство 293
47. The In-Laws / Тесть и теща 302
48. Luckless Losers / Неудачник; растяпа 307
49. Food, Edibles / Пища, еда 311
50. Fear, Cowardice / Страх, трусость 316
51. Gallows Humour / Юмор висельников 319

Table of Contents / Содержание

A Brief Introduction by the Author . . . . [7]
Несколько слов от автора . . . . [9]
List of the sections / Список тем
1. Guests for the Sabbath Table / Гости на субботу . . . 1
2. Superstitions / Суеверия 5
3. Inns and Restaurants / Постоялые дворы и рестораны 10
4. Heretics and Unbelievers / Безбожники 16
5. Poverty and Paupers / Бедняки 23
6. Beggars, Mendicants / Попрошайки, нищие 30
7. Wagon Drivers / Извозчики 35
8. God / Бог 42
9. Affluence / Богачи; богатство 44
10. Thieves / Воры 49
11. Health and Illness / Здоровье; болезнь 56
12. Physicians / Врачи 60
13. Women / Женщины 65
14. Wordplay / Игра слов 70
15. Self-Criticism / Самокритика 77
16. Old Men and Old Women / Старики и старухи . . . 80
17. Years of Havoc / Годы Катастрофы, Холокост . . . 84
18. Cantors / Канторы 91
19. Hasids and their Opponents / Хасиды и миснагеды . . 97
20. Marriage / Свадьба 102
21. Death and Dying / Смерть, кончина 107
22. Jews and Gentiles / Евреи и иноверцы 111
23. Jews Amongst Themselves / Евреи между собой . . 120
24. Village Jews, Rustics / Сельские евреи 134
25. Liars, Tricksters and Hoaxers / Лгуны; обманщики . 140